

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯDOI: [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2024-2\(29\)-449-460](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2024-2(29)-449-460)

УДК 336.71

JEL Classification: G18; G19

Дмитро Олександрович Бірюк

докторант кафедри публічних фінансів

Державний податковий університет (Ірпінь, Україна)

E-mail: dima4444@ukr.net. ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-0273-9867>**СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВНІ ТРЕНДИ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОЇ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ**

Анотація. У статті наголошено, що раціональна організація забезпечення фінансової підтримки економічного розвитку поряд із сутнісним і змістовним обґрунтуванням руху фінансових відносин включає їх узгодженість та націленість на конкретні ознаки й виклики в певний період часу. Глобалізація, фінансиалізація, цифровізація належать до тих чинників, які суттєво впливають на фінансово-цифровий простір та модифікують напрями і механізми підтримки економічного розвитку. Одночасно звертається увага на недостатній зв'язок таких модифікацій із проблемами зовнішньої фінансової залежності та можливостями зміцнення власної фінансової бази. Особливо це стосується деглобалізаційних процесів, які супроводжуються обмеженням міжнародного співробітництва, протекціонізмом та зростанням регуляторних бар'єрів.

Ключові слова: економічний розвиток; фінансові відносини; власна фінансова база; глобалізація; фінансиалізація; цифровізація; деглобалізація; механізми підтримки. Бібл.: 8.

Постановка проблеми. Забезпечення стійкого розвитку економіки як основи національної безпеки було та залишається пріоритетом для України. Водночас на кожному етапі розвитку вирішення цього завдання характеризується суттєвими особливостями, що залежать від низки об'єктивних і суб'єктивних чинників та сукупності ендогенних і екзогенних чинників. Цим пояснюється постійна увага до зазначеної проблеми та формування відповідних механізмів, здатних реалізувати переваги та мінімізувати ризики, зумовлені сукупністю зазначених обставин кожного періоду та конкретної соціально-економічної ситуації.

Особливе місце в ряду таких механізмів посідають фінансові, що зумовлено місцем фінансових відносин у досягненні оптимальності та задоволенні інтересів суспільства, адже у «...фінансах діалектично поєднуються узгодженість та суперечливість інтересів окремих суб'єктів» [1, с. 73], створюючи за рахунок цього передумови для належного соціально-економічного розвитку. У зв'язку з цим пізнання

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

причинно-наслідкових зв'язків, що лежать в основі динаміки фінансових відносин для забезпечення скоординованої дії фінансових механізмів на стан і перспективи соціально-економічних явищ, належить до важливих завдань, які необхідно вирішувати на конкретних етапах розвитку. Актуалізація такого вирішення особливо важлива в умовах зростаючої нестабільності або невідкладного вирішення посталих проблем. Саме такі прикмети сьогодні властиві Україні, що потребує найефективніших рішень щодо збереження і нарощування макроекономічної стабільності як передумови та ресурсу підтримки функціонування і розвитку національної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням фінансової політики, механізмам її реалізації та впливу на економічний розвиток присвячені праці багатьох науковців і практиків. Серед них слід виділити насамперед ті, що присвячені формуванню теоретико-методологічного підґрунтя для найповнішої реалізації потенціалу фінансових відносин для забезпечення економічного розвитку. Це праці В. Андрущенка, Д. Ваньковича, О. Василика, А. Даниленка, В. Дем'янишина, В. Зимовця, О. Кириленко, В. Гейця, О. Лактіонової, І. Луніної, С. Онишко, В. Опаріна, В. Федосова, С. Юрія, П. Юхименка та багатьох інших.

У сучасних дослідженнях ключовим аспектом стали впровадження інноваційних фінансових інструментів для підтримки процесів економічного розвитку. Це дослідження, що стосуються: фінансової індустрії О. Батрак (2021), конкурентоспроможності економіки О. Гордій (2024), сфери банківських установ А. Абрамова, М. Маринич, Л. Попова (2021), ринку фінансових послуг В. Данилишин та С. Сидниця (2023), інституцій фінансової системи М. Дубина, О. Попело та О. Тарасенко (2021).

В умовах повномасштабної війни росії проти України питання визначення ключових перешкод і мінімізації їхніх руйнівних наслідків на фінансову динаміку, відображено у працях Н. Кравчук та О. Луцишин (2022) щодо фінансового ринку, Н. Козюк, Є. Шекета (2022) щодо повоєнного відновлення, В. Грамотневої (2024) стосовно розподілу прямих іноземних інвестицій (ПІІ).

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Водночас за межами аналізу нерідко залишаються ряд процесів, які пов'язані не тільки з військовою агресією росії, потребуючи їх врахування з огляду на потреби відновлення економіки, але й ті, які не обмежуються часовими межами та мають тенденцію до масштабування за інтенсивністю

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

та наслідками, кореспондуючи з пріоритетом забезпечення фінансової стабільності. Визначення природи цих процесів з урахуванням їх функціонального зв'язку зі стратегією економічного розвитку становить необхідну умову досягнення довгострокової фінансової стійкості як передумови підтримки й досягнення зазначеного розвитку.

Мета статті. Теоретико-практичні засади формування механізмів забезпечення фінансової підтримки економічного розвитку в умовах нової реальності глобальних викликів.

Виклад основного матеріалу. Питання формування і реалізації державної фінансової політики завжди характеризувалося взаємопов'язаністю з доцільністю підтримки суб'єктів економіки. Ступінь такого впливу в загальних рисах визначалася рівнем перерозподілу ВВП інструментами податкової політики та потребою забезпечення суспільно необхідних функцій держави. Щодо видатків на підтримку економічного розвитку, то вони належать до заходів регулювання та стимулювання й відповідно оцінювався їх обсяг з урахуванням бюджетних можливостей. Хоча держава через комбінацію податкових баз володіла можливостями впливу на інвестиційний попит, однак загалом питання участі держави в підтримці суб'єктів економіки та відповідно підходи до регулювання економічного розвитку не завжди розглядалися з позиції забезпечення фінансової незалежності держави, в основі якої стійкість фінансової системи.

Разом з тим, у наукових колах думка про домінування «розвитку на власній основі» особливо активізувалася із фундаментальними змінами в розвитку фінансових відносин на світовому та національному рівнях, пов'язаними з поширенням масштабів глобалізації [2]. Особливо це стосувалося фінансової глобалізації, процес якої та її вплив на економіку американськими економістами Harry Magdoff і Paul Sweezy охарактеризовано поняттям «фінансиалізація економіки» [3]. Вона характеризувалася особливим динамізмом, формуючи багато нових викликів у сфері фінансових відносин, та вносили суттєві зміни в їх побудову.

Проте ряд аргументів, пов'язаних із процесами глобалізації та фінансиалізації, не може вважатися завершеним без включення до нього сутнісних та змістовних обґрунтувань необхідності підвищеної уваги до уточнення моделі економічного розвитку. Такі можливості на-

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

дає, зокрема, використання функціонального підходу, що означає «визначення системи як організованого комплексу засобів досягнення певної мети» [4, с. 28], що є особливо важливим у межах фінансових аспектів цього дослідження.

Загальноновизнаними функціями фінансів тривалий час визнавалися розподільча й контрольна. Надалі вони доповнювалися стимулюючою, соціального захисту населення, регулюючою, стабілізаційною, хоча нескладно помітити їх безпосередній зв'язок із розподільчою функцією фінансів. Разом з тим, окремими науковцями виокремлювалася виробнича функція фінансів, яка близька, проте не поглинається розподільчою функцією. Її пояснювали потребою «...більш глибокого і всебічного дослідження їх сутності в тісному зв'язку з кругообігом виробничих фондів, процесами створення й розподілу новоствореної вартості...» [5, с. 83]. З цим корелювало й запропоноване визначення фінансової політики, як «...сукупність цілеспрямованих державних заходів щодо формування й ефективного використання фінансових ресурсів країни, які містять у собі ресурси її окремих регіонів, секторів економіки, підприємств і домогосподарств, для забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку...» [5, с. 60]. Таке бачення розширює структурне наповнення фінансової системи. Останнє нерідко обмежується сферою державних фінансів, фінансами суб'єктів господарювання та населення і міжнародними фінансами, не включаючи такі ланки, як фінансовий ринок та страхування, вплив яких на фінансовий простір, у якому функціонують суб'єкти економіки, є очевидним. Природно, що за звуженого погляду на склад фінансової системи складно реалізувати стратегічний розвиток цієї системи, що лежить у площині її цілісності та стійкості, за якого «...має місце економічний розвиток держави із забезпеченням зростання обсягів виробництва, достатнім обсягом фінансових ресурсів у реальній сектор економіки, зростання реальних доходів громадян» [6, с. 172]. Тобто в системі стратегічних рішень щодо державного регулювання є очевидною особлива роль державної підтримки економічного розвитку, який забезпечується усіма суб'єктами економіки. Водночас не можна недооцінювати важливість вибору конкретних підходів, форм та інструментарію, за допомогою яких буде здійснюватися зокрема фінансова підтримка.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Значущість такого підходу при формуванні фінансового базису держави зростає, зокрема, в умовах фінансиалізації та переважання віртуальної вартості. Адже механізми регулювання визначаються стабілізацією та стійкістю фінансової системи, реалізуючись спрямуванням фінансових ресурсів безпосередньо (через механізм фінансового ринку) та опосередковано (через механізм бюджетного розподілу та перерозподілу) в пріоритетні напрями економічного розвитку. Однак не менш значущим є екстраполяція таких обґрунтувань та їх співвіднесення також з іншими змінами, які відбуваються у фінансовому просторі держави і світу чи впливають на нього. Це принципово для розбудови архітектури фінансової системи та напрямів її вдосконалення, а значить і окреслення перспективних цілей та довгострокових завдань фінансової політики, у межах яких здійснюється фінансова підтримка, а тому вони та їх механізми потребують більшої конкретизації.

Насамперед у контексті викликів цифровізації важливо зосередитися на інтеграції цифрових технологій у фінансові відносини в межах єдиного фінансово-цифрового простору. Поєднуючи фінансові та цифрові елементи, виникає можливість створити систему, яка, підтримуючи інновації, підвищує ефективність і фінансову стабільність країни. Однак це передбачає координацію фінансових ресурсів і цифрових технологій для стимулювання реформ і створення більш сприятливого середовища як для бізнесу, так і для суспільства. Спільно формуючи єдиний фінансово-цифровий простір, у результаті реалізації об'єктивних взаємозв'язків і взаємодій фінансіалізації та цифровізації, стає можливим ефективно розвивати обидва процеси в цьому просторі.

На жаль, існуюча цифрова нерівність у доступі та вмінні користування такими технологіями як відмітна риса сьогодення характерна галузевому і внутрішньогалузевому рівням та окремим секторам, зменшує можливості зміцнення фінансового стану суб'єктів економіки та, відповідно, їх впливу на усунення такої нерівності. З іншого боку, це підвищує увагу до державної підтримки, сприяючи вирішенню таких проблем. При цьому остання не завжди переходить у площину безпосередніх фінансових впливань, проблема здатна бути вирішеною шляхом застосування низки регулюючо-стимулюючих державних заходів.

До прикладу, за даними НБУ, у грудні 2024 р. обсяг чистих гривневих кредитів суб'єктам господарювання повернувся до рівня грудня

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

2021 року і досяг 248,6 млрд грн. Банки та бізнес очікують активізації кредитування в наступні 6 місяців 2025 р. Цьому сприяло зниження облікової ставки НБУ до 13,0 % у 2024 р., але в січні 2015 р. вона була підвищена до 14,5 % [8]. Водночас для збільшення обсягу кредитної підтримки економіки потрібні не лише привабливі відсоткові ставки. Не менш значущими є й удосконалені процедури кредитування. Зокрема, суттєвий позитивний вплив має запровадження сервісу дистанційного подання заявок на кредитування провідними вітчизняними банками. Так, тільки за програмою ОщадБізнес кількість таких заявок від представників ММСБ зросла на 25 %, що підкреслює роль диджиталізації як основного вектора реформ у банківських процесах та продуктах.

На потребу підвищення ролі державного впливу може вказувати й наступне. Передусім суттєві диспропорції у кредитній сфері. Так, у загальному обсязі кредитів домінує малий і середній бізнес (МСБ), на який припадає понад 55 % обсягів продукції та 70 % зайнятих, а його частка в чистому портфелі гривневих кредитів зросла до 60 %. Водночас великий бізнес поступово переорієнтується на залучення фінансування за кордоном. При цьому збільшився розрив між кредитними ставками для підприємств великого бізнесу та МСБ. До цього ж сформувалися суттєві міжгалузеві диспропорції у сфері кредитування. Лідером щодо обсягів виробленої продукції є переробна промисловість, а щодо отриманих кредитів -- оптова та роздрібна торгівля (27,4 % наданих кредитів на кінець 2024 р.).

До позитивів сприяння державного впливу слід віднести поступове зростання кредитування на цілі сталого розвитку. Так, у червні 2024 р. 20 банків з часткою понад 85 % чистих активів сектору підписали меморандум про готовність фінансувати відновлення енергетики. За червень – грудень 2024 року банки отримали 3495 заявок від бізнесу на кредитування проєктів із відновлення енергетичної інфраструктури на загальну суму 72,8 млрд грн та розпочали фінансування проєктів на 10,5 млрд грн [8].

З позиції активізації чинників, що вирішальною мірою сприяють зростанню ваги розвитку цифровізації для національного бізнесу можна зазначити й наступне. За структурою фінансування впровадження цифрового простору у фінансові відносини суттєво відрізняється від зарубіжних практик, де основним джерелом фінансування є власні

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

кошти, а кредити та позики становлять лише 0,1%. Разом з тим, дослідження такої спроможності, зокрема банків, на основі аналізу показників ліквідності, прибутковості, дотримання нормативів достатності капіталу та ефективності діяльності українських банків свідчать про достатньо стабільний стан їхнього фінансового забезпечення, насамперед приватних банків та банків з іноземним капіталом. Накопичений фінансовий потенціал, при збереженні позитивних тенденцій до його збільшення та обмеженій прибутковості напрямів інвестування (за винятком ринку державних цінних паперів), може бути інвестований у цифровізацію фінансових відносин, що, з одного боку, відповідає логіці розвитку фінансового та цифрового простору, а з іншого боку, вимагає відповідних стимулів та зниження ризиків в Україні. Це відповідає Стратегії розвитку фінансового сектору України, де зазначено, що регулювання фінансового сектору забезпечує акумулювання, розподіл й обіг фінансових ресурсів на засадах фінансової стабільності та інклюзії, кібербезпеки та поширення новітніх технологій для сприяння відновленню економіки України та підтримки добробуту громадян.

Додаткові переваги фінансування цифрової сфери містяться в поєднанні традиційних форм і методів надання фінансових послуг із цифровими, що забезпечує фінансову інклюзивність та надає додаткові джерела створення вартості для розширеного відтворення і прискореного економічного зростання. Це можливе, зокрема, шляхом поєднання кількох фінансових послуг у складі комбінованого фінансового продукту, доповнення фінансового продукту/послуги інструментом з іншої (нефінансової чи неекономічної) галузі. Через розвиток технологій на основі блокчейну і поширення криптовалют, зростаючу децентралізацію змінюється роль держави та фінансових посередників, розширюється доступ до фінансових послуг та знижуються операційні витрати суб'єктів господарювання.

Ключова роль інновацій на всіх рівнях та аспектах цифрової трансформації фінансової системи створює потужний синергетичний імпульс, який стає основою для посилення її стимулюючої ролі в економічному розвитку. Повніше використання цього стимулюючого потенціалу передбачає певні видозміни основних постулатів функціонування фінансових відносин. Необхідне відповідне коригування фінансової політики та фінансової системи в частині оновлення форм і

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

методів, адекватних специфіці діяльності фінтех-компаній, нових методів надання цифрових фінансових продуктів і послуг, поширення криптовалюти. Це дозволить розширити фінансову основу економічного розвитку шляхом повнішого задоволення потреб суб'єктів господарювання у фінансових ресурсах.

Продовжуючи контекст змін, що формують додаткові аргументи реалізації розвитку, зокрема на власній фінансовій основі, не можна обійти увагою процеси деглобалізації, зокрема регіональної інтеграції та глокації, які у світлі останніх подій привертають дедалі більшу увагу та, що важливо в межах цієї статті, вносять зміни до інтересів держави у сфері економічної політики. Це пов'язано з принциповою зміною «...співвідношення матеріальної та нематеріальної, або цифрової складової економіки, збільшується розрив у рівнях технологічного прогресу в постіндустріальних країнах і країнах, що розвиваються, що, відповідно, поглиблює диференціацію в рівнях доходів та якості життя загалом, особливо в умовах форс-мажорних обставин, в яких опинився світ, зокрема, при поширенні пандемії та обставин несподіваного характеру, а саме вторгнення Росії на територію України» [7]. До цього слід додати, що технологічна конкуренція перетворилася в один із ключових факторів сталого економічного розвитку, зокрема країн ЄС, зазначають зарубіжні науковці [8].

У продовження сутнісних та змістовних ознак деглобалізації важливо додати, що її не вважають новим явищем, а розглядають як новітню течію економічних суперечностей, яка «...відображає ідею дискредитації «сценаріїв» сучасної глобалізації, як такої, що спричинила економічний колапс, поставивши у скрутні умови національні держави», зазначаючи, що поєднання процесів глобалізації та деглобалізації у світі та Україні «...залежить від сили інноваційного ядра економіки, потужності високотехнологічних ринків та їх можливостей привабити внутрішніх і зовнішніх інвесторів для концентрації промислового і фінансового капіталу» [7], а темпи посилення - від рівня нестабільності світової економіки та проблем, які найкраще вирішувати всередині країни, чим пришвидшуються темпи прийняття протекціоніських обмежень.

Подібні прикмети, на наш погляд, лише підсилюють обґрунтованість розвитку на власній фінансовій основі та досить чітко окреслюють позицію, з одного боку, безпосередньої участі та підтримки держави в

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

процесах розвитку, а з іншого – й окреслюють їхні напрямки та форми, спрямовані на розвиток внутрішнього ринку капіталу. Вище частково вже йшлося про задіяння інструментарію цифровізації. Значні можливості пов'язані також з інтеграцією в національну фінансову систему інноваційних інструментів, таких як краудфандинг, зелені облігації тощо.

Вплив деглобалізації на зміцнення власної фінансової основи економічного розвитку відкривається також через активізацію участі в глобальних ініціативах, що стосуються екологізації, «зеленого переходу» та інших аспектів сталого розвитку для отримання міжнародного інвестування шляхом участі у грантових пропозиціях, позиках, прямих інвестиціях, підвищення рівня гармонізації з міжнародними стандартами та популяризації інвестиційних можливостей України. Такі пошуки особливо актуальні з огляду на те, що деглобалізаційні процеси суттєво обмежують доступ України до традиційних джерел (ринки облігацій, міжнародні кредити, ПІІ). Однак тут не можна скидати з рахунку існування внутрішніх перешкод, а саме нестабільність нормативно-правової бази, нерозвиненість інфраструктури, недостатній рівень інклюзії, що вимагає посилення регулятивного впливу держави та відповідного ресурсного забезпечення, що потребує свого вирішення.

Висновки і пропозиції. Державна участь у підтримці забезпечення економічного розвитку постає як багатопланова проблема, що не замикається потребою безпосереднього фінансування, хоча й за таких умов може стосуватися певних фінансових витрат у формі недоотримання коштів. Проте недооцінка і потреб, і можливостей зміцнення власної фінансової бази для поєднання соціально-економічних потреб із безпековими, як засвідчують воєнний стан та наростання деглобалізаційних процесів у світі, здатні сформувати великі ризики для національної безпеки. Тому розширення фінансового базису економічного зростання власними джерелами передбачає окремі видозміни основних постулатів функціонування і регулювання фінансових відносин. Стратегія державної фінансової політики, спрямовуючи її на макроекономічну стабільність, повинна бути невіддільною від ефективної державної підтримки, спрямованої на врахування глобальних викликів у їх різних формах. Це передбачає, поряд зі стабілізацією та підвищенням стійкості, також спрямування фінансових ресурсів безпосередньо (через механізм фінансового ринку) та опосередковано (через механізм

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

бюджетного розподілу та перерозподілу) у пріоритетні напрями економічного розвитку. Важлива інтеграція в національну фінансову систему інноваційних інструментів, таких як краудфандинг, зелені облігації тощо, активізація участі в глобальних ініціативах, підвищення рівня гармонізації з міжнародними стандартами, а також популяризація інвестиційних можливостей України. Реальне втілення окреслених кроків сприятиме зменшенню вразливості національної економіки до зовнішніх шоків, а її фінансової системи – до зовнішньої залежності.

Список використаних джерел

1. Опарін В. М. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти) : монографія / В. М. Опарін. – Київ : КНЕУ, 2005. – 240 с.
2. Трансформація моделі економіки України (ідеологія, протиріччя, перспективи) / за ред. академіка НАН України В. М. Гейця. – Київ : Логос, 1999. – 500 с.
3. Magdoff H. Stagnation and the Financial Explosion / H. Magdoff, P. Sweezy // *Economic History As It Happened*. – N-Y. : Monthly Review Press, 1987. – Vol. IV. – Pp. 139-143.
4. Лактіонова О. А. Гнучкість фінансової системи: методологія, оцінка та вектори забезпечення : монографія / О. А. Лактіонова. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. – 400 с.
5. Фінансово-монетарні важелі економічного розвитку : у 3 т. / за ред чл.-кор. НАН України А. І. Даниленка. – Київ : Фенікс, 2008. – Т. 1: Фінансова політика та податково-бюджетні важелі її реалізації / за ред. чл.-кор. НАН України А. І. Даниленка. – 468 с.
6. Бойко А. В. Фінансова стійкість та економічний розвиток. Філософія фінансової цивілізації: людина у світі грошей / А. В. Бойко // *Матеріали V Міжнародних філософсько-економічних читань (28-29 травня 2012 року, Ірпінь)*. – Львів, 2012. – С. 164-173.
7. Онишко С. В. Актуалізація і динаміка розвитку деглобалізаційних процесів та їх впливу на формування економічної політики / С. В. Онишко, В. С. Белін // *Збірник наукових праць Державного податкового університету: електронне наукове видання (категорія Б)*. – 2022. – № 2. – С. 66–80. DOI: <https://doi.org/10.33244/2617-5940.2.2022.66-80>.
8. Weresa Anna Marzenna. Technological competitiveness of the EU member states in the era of the fourth industrial revolution / Weresa, Anna Marzenna // *Economics and Business Review*. – 2019. –Vol. 5. – Pp. 50–71. DOI: 10.18559/ebr.2019.3.4.

References

1. Oparin, V.M. (2005). *Finansova systema Ukrainy (teoretyko-metodolohichni aspekty) [Financial system of Ukraine (theoretical and methodological aspects)]*. KNEU.
2. Heiets, V.M. (Ed.). (1999). *Transformatsiia modeli ekonomiki Ukrayini (ideolohiya, protirichchya, perspektivi) [Transformation of the Ukrainian economy model (ideology, contradictions, perspectives)]*. Lohos.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

3. Magdoff, H., Sweezy, P. (1987). *Stagration and the Financial Explosion. Economic History As It Happened* (Vol. IV, pp. 139-143). N-Y.: Monthly Review Press.
4. Laktionova, O.A. (2016). *Hnuchkist finansovoi systemy: metodolohiia, otsinka ta vektory zabezpechennia [Financial System Flexibility: Methodology, Assessment, and Support Vectors]*. TOV «Nilan-LTD».
5. Danylenko, A. (Ed.). (2008). *Finansovo-monetarni vazheli ekonomichnoho rozvytku [Financial and monetary levers of economic development]: Vol. 1. Finansova polityka ta podatkovno-biudzhetni vazheli yii realizatsii [Financial policy and tax and budgetary levers of its implementation]*. Feniks.
6. Boiko, A.V. (2012). Finansova stiiikist ta ekonomichnyi rozvytok. Filosofiia finansovoi tsyvilizatsii: liudyna u sviti hroshei [Financial Stability and Economic Development. Philosophy of Financial Civilization: Man in the World of Money] *Materialy V Mizhnarodnykh filsofsko-ekonomichnykh chytan – Proceedings of the V International Philosophical and Economic Readings* (pp. 164-173).
7. Onyshko, S.V., Bielin, V. S. (2022). Aktualizatsiia i dynamika rozvytku dehlobalizatsiinykh protsesiv ta yikh vplyvu na formuvannia ekonomichnoi polityky [Actualization and dynamics of the development of deglobalization processes and their impact on the formation of economic policy]. *Zbirnyk naukovykh prats Derzhavnoho podatkovoho universytetu: elektronne naukove vydannia (katehoriia B)*, (2). <https://doi.org/10.33244/2617-5940.2.2022.66-80>.
8. Weresa, Anna Marzenna. (2019). Technological competitiveness of the EU member states in the era of the fourth industrial revolution. *Economics and Business Review*, 5, 50–71. <https://ideas.repec.org/a/vrs/ecobur/v5y2019i3p50-71n5.html>.

Отримано 18.08.2024

UDC 336.71

JEL Classification: G18; G19

Dmytro BiryukDoctoral student, Department of Public Finance
State Tax University (Irpin, Ukraine)E-mail: dima4444@ukr.net. ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-0273-9867>**STATUS AND PROSPECTIVE TRENDS OF MECHANISMS
OF STATE FINANCIAL SUPPORT
FOR ECONOMIC DEVELOPMENT OF UKRAINE**

Abstract. *The article emphasizes that understanding the cause-and-effect relationships underlying the dynamics of financial relations to ensure coordinated action of financial mechanisms on the state and prospects of socio-economic phenomena, is one of the important tasks that need to be solved at specific stages of development. The actualization of such a solution is especially important in conditions of increasing instability or the urgent solution of emerging problems, which are characteristic of Ukraine today. It is determined that the rational organization of providing financial support for economic development, along with the essential*

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

and meaningful justification of the movement of financial relations, includes their coordination and focus on specific features and challenges in a certain period of time. It is noted that globalization, financialization, digitalization are among the factors that significantly affect the financial and digital space and modify the directions and mechanisms of support for economic development. At the same time, attention is drawn to the insufficient connection of such modifications with the problems of external financial dependence. This is especially true for deglobalization processes, which are accompanied by restrictions on international cooperation, protectionism and the growth of regulatory barriers. Therefore, the strategy of state financial policy in the face of rapid global challenges, while focusing on macroeconomic stability, should be inseparable from effective state support in the direction of strengthening development on its own financial basis. This involves the integration of innovative instruments such as crowdfunding, green bonds, etc. into the national financial system, increasing participation in global initiatives, raising the level of harmonization with international standards and popularizing Ukraine's investment opportunities. Their implementation will help reduce the vulnerability of the national economy to external shocks, and its financial system to external dependence.

Key words: *economic development; financial relations; own financial base; globalization; financialization; digitalization; deglobalization; support mechanisms.*

References: 8.

Бібліографічний опис для цитування:

Бірюк Д. О. Стан та перспективні тренди механізмів державної фінансової підтримки економічного розвитку України. *Науковий вісник Полісся*. 2024. № 2(29). С. 449-460.